

OVERWEGING VESPERVIERING DOMINICANEN 800:

BIJDORP 21 NOVEMBER 2015

door Baptiste Tuin o.p.

Achthonderd jaar de orde van de Dominicanen.

We mogen het vieren in alle respect voor wat was, wat nu is en wat komen gaat.

Acht keer honderd jaar leven met alle ontwikkeling, strijd, vreugde en verborgen verdriet, alle zoet en zuur.

In één van zijn liederen zingt Leonard Cohen:

*“Door alle leven loopt een barst,
maar juist daardoorheen schijnt het licht.”*

Vanuit de kracht die verborgen zit in kwetsbaarheid zijn Dominicaanse mensen de verbinding aangegaan met anderen. Zo hebben ze elkaar aangevuld in kwaliteiten samen unieke doelen gerealiseerd. Ze hebben hun eigen verhaal toegevoegd aan het historische basisverhaal. Ze hebben het verrijkt, verdiept, verwijd en aangevuld, maar in vele gevallen ook net zo goed enger en smaller gemaakt.

Daarom zijn er die zwarte bladzijden van ontrouw aan de grondinspiratie: de Inquisitie op grond van veritas – waarheid.

Het is allemaal begonnen met een vrij onbekende Spanjaard: Dominicus de Guzman.

Hij is een niet heel opvallende, maar wél bijzondere mens, die mede richting heeft gegeven aan de geschiedenis, maar ook aan onze situatie van vandaag de dag.

Voor hem en voor velen na hem is het een teken van echt geloof om van buitenaf te durven kijken naar onszelf: naar onze waarden en normen en vooral naar de vragen die we delen met vele anderen over traditie en toekomst, over de kerk, over onze multi-religieuze en multi-culturele samenleving.

Maar vandaag hebben we het ook over mensen die groots en meeslepend of stil en bescheiden geschitterd hebben door hun medemenselijkheid, hun trouw in het kleine, hun liefde voor het minste - mensen die ons vandaag nog vooruithelpen: mannen en vrouwen van wie de woorden, de muziek en de daden van medemenselijkheid nog altijd naklinken.

Sommigen waren te goed voor deze wereld.

In deze kapel noem ik de naam van onze medezuster [Judith Mendes da Costa](#), opgepakt en vergast in de Tweede Wereldoorlog om haar Joodse afkomst - en *in* haar de velen die zijn vervolgd en gedood omdat ze zich niet stilzwijgend konden neerleggen bij al het onrecht in hun wereld en de onze.

Ze zijn hun vaak niet-gebaande wegen gegaan.

Dominicus heeft altijd geprobeerd nieuwe stromingen op te nemen in de gegeven situaties en dus hebben de afgelopen acht eeuwen uiteraard ingrijpende beslissingen en veranderingen teweeg gebracht. Mensen hebben geleden aan het verdwijnen van het vertrouwde erfgoed.

Anderen hebben hun hart opgehaald aan de ruimte, het begrip en het denken naar de toekomst toe.

Door de eeuwen heen hebben de vier wezenlijke elementen van het Dominicaans kloosterleven - *verkondiging, studie, gebed en gemeenschapsleven* – vorm gekregen in het pastoraat, de wetenschap, de toerusting van volwassenen in kerk en samenleving, het kritische en het tegendraadse, het werken aan de grenzen, de keuze voor gerechtigheid en vrede.

Maar om contact te krijgen met de bewogenheid van anderen, moet je ook zelf geraakt en bewogen kunnen worden. Wat je uitdraagt naar anderen, moet door je eigen hart en hoofd en lijf zijn gegaan. De bekende theoloog Thomas van Aquino heeft dat nu bijna acht eeuwen geleden helder neergelegd in het devies, de lijfspreuk, het programma:

“Contemplari en contemplata aliis tradere.

*Overwegen, schouwen, en het overwogene,
het doorleefde aan anderen doorgeven. “*

Daarop zijn de verschillende congregatie-takken van zusters door de eeuwen heen ontstaan: om in te springen op de tekenen en de nood van de tijd en om te verkondigen: niet alleen in de liturgie, maar ook met hart en handen, aan het ziekbed, in de verzorgingshuizen en op de scholen, in Nederland en ver over de grenzen.

In dit gezelschap is het is overigens wèl boeiend even te vermelden, dat Dominicus eerst een communiteit van zusters heeft opgericht in Prouille.

Het waren dochters uit de kringen van de toenmalige evangelische bewegingen. Ze raakten onder de indruk van Dominicus omdat hij de verkondiging van het evangelie probeerde te combineren met kloosterleven.

Over heel de wereld worden mensen geïnspireerd door het Dominicaanse erfgoed en willen ze daarin delen, niet allemaal verbonden door geloften, maar op een eigen plek als niet-kloosterling, getrouwd of alleengaand in de Dominicaanse Lekengemeenschappen. Op hun eigen manier doen ze professie in die grote orde van gewijd – toegewijd – Godgewijd leven.

De Dominicanen en Dominicanessen in West-Europa hebben de laatste vijftig jaar niet veel bloei en aanwas gekend. Momenteel schijnt er misschien weer wat méér licht door de barst heen en zijn er voorzichtige tekenen van hoop.

Misschien kunnen we met de dichteres Judith Herzberg zeggen:

*“Nu alles is zoals het is geworden,
komt het hoewel, misschien, toch nog in orde”*

Dominicus is een man geweest, die destijds gedurfd en creatief reageerde op de vragen van zijn tijd. Van ons wordt verwacht, dat we op een eigentijdse en creatieve manier omgaan met zijn erfgoed en ons steeds opnieuw afvragen:

Wat bezielt – wat beweegt ons – mij?